

سرمقاله

ما و دموکراسی مسخ شده

حفيظ الله زكي

دوره جدید، نظام سیاسی در افغانستان براساس ارزش های دموکراسی استوار بود. در این نظام حقوق شهروندی و تکررگرای دینی، مذهبی و سیاسی پذیرفته شد و برابری به عنوان یک اصل خدشه ناپذیر در مناسبات اجتماعی و سیاسی به رسمیت شناخته شد.

اما این ارزش ها تنها صفحات کوچک قانون اساسی را مزین کرد و مایه دلخوشی مؤقت مردم افغانستان گردید. مردمی که طی سال های طولانی از اثر تبعیض، بی عدالتی و انگاره های تفوق طلبانه به ستوه آمده بودند و سنت ها و فرهنگ های منطبق سیاسی را از عوامل اصلی عقب ماندگی، اختلافات طبقاتی و خصومت های اجتماعی می دانستند. این مردم تشنه عدالت بودند. می خواستند از شر حکومت های استبدادی و توتالیتر نجات پیدا کنند. می خواستند زندگی آنها در غرقاب اختلافات، تضادهای و کشمکش های قومی و مذهبی، نیست و نابود نگردد. به این دلیل به روند جدید دلخوش گردیدند.

روند جدید سیاسی برای مردم افغانستان چشم انداز روشن و امیدوار کننده ای را نسبت به آینده این سرزمین به وجود آورد. اگرچه تشکیل یک نظام کاملا دموکراتیک در فضای بیست و نه به شدت سنتی و انحصاری، ناممکن دانسته می شد؛ اما همگان بر این عقیده بودند که اگر این روند به خوبی مدیریت شود، خواه ناخواه بر فضا و زمینه ای غیر دموکراتیک نیز اثر خواهد گذاشت. در سال های اول کارها تا اندازه مطلوب بود و پدیده های همگرایانه و وحدت بخش میان اقوام مختلف برجسته می شد. تضادهای و خصومت های قومی رنگ می باخت و همبندی اجتماعی به عنوان یک ضرورت استراتژیک فرهنگی نهادینه می شد؛ اما متأسفانه نفوذ و گسترش گروه های هراس افکن و رشد حیرت آور تبعیض و عدم توازن در اختصاص بودجه انکشافی ولایات و واسطه بازی و قدرت سالاری در روند استخدام کارمندان مسلکی ادارات و... پیاپی ناگزیر سیاست های خام و ناسنجیده ای دولت در چهارده سال گذشته بود.

این گونه تبعیض و تضادوت انگاری بارهگر روحیه ملی را تضعیف کرد و خطوط تمایز میان اقوام و کتله های گوناگون اجتماعی را پر رنگتر ساخت. شش سال گذشته را می توان دوره چسبیدن افراد به هویت های قومی و برجسته شدن تعلقات و حس وفاداری های انجکی در ذهنیت عمومی جامعه دانست.

بنابراین به لحاظ نهادینه سازی ارزش های دموکراتیک در جامعه و به لحاظ حرکت جمعی مردم به سوی تحکیم نظام مردم سالار و دموکراتیک در کشور، گشته می توانیم که بسیاری از رویه های ما در سال های اخیر، نوعی عقب گرد ناشیانه به دوره های گذشته بوده است. دوره هایی که همه روندها با دستور شاه رقم می خورد و اغلب رویکردها با توافق چند نفر از صاحبان قدرت تعیین می شد. ما امروز تاوان این حرکت عقب گرایانه خود را می پردازیم.

عمیق تر شدن شکاف های قومی، کم رنگ شدن ارزش های دموکراسی و حقوق بشری، سیاست های دوگانه و حتما چندگانه حکومت در ارتباط با اقوام و کتله های خورد و بزرگ اجتماعی و

در نهایت توافقی شدن نهادها وسازمان های مهم و سرنوشت ساز دولتی، از موارد عمده ای است که ریشه در حرکت های ناشیانه حکومت در چهارده سال گذشته دارد.

امروز دموکراسی در افغانستان به دلقکی تبدیل شده که به خواست چند نفر از صاحبان زور و مقام، نمایش های مسخره آمیز خود را در معرض دید عموم می گذارد.

امروز تمام تصمیم گیری ها به نام قانون و ارزش های دموکراسی گرفته می شود؛ اما هیچ یک آنها کمترین شباهتی با فرهنگ و هنجارهای دموکراتیک ندارند.

امروز ما با گونه مسخ شده ای از دموکراسی در افغانستان روبرو هستیم. روند وارونه شده ای که استبدادی ترین و ردیالانه ترین تصمیمات در چوکات آن توجیه پذیر می نماید و این مناقضانه ترین و غیر شرافتمندانه ترین رویکردهای است که ما در پیش گرفته ایم.

چند روز قبل گزارش های نشر گردید مبنی بر این که کمیسیون ویژه نام گذاری ها سرک ها در کابل، پایتخت کشور تصمیم گرفته است که جاده شهید مزاری به جاده ملا فیض محمد کاتب هزاره مسمی گردد. در مقابل سرک چوک شهید مزاری تا دارالامان به نام دیگر مسمی گردد. این گزارش نارضایتی و اعتراض جدی بخش عمده ای از جامعه را برانگیخته است. طوری برخی از سران و رهبران و فعالان سیاسی و اجتماعی نیز نسبت به عملی شدن چنین اقدامی به مقام های مسئول و به ویژه حکومت وحدت ملی هشدار دادند. آنان هشدار داده اند که هرگونه دستکاری و تغییر در نام های دو جاده در غرب کابل، پیامدهای ناگواری را در پی خواهد داشت. اعتراض کنندگان در ادامه تاکید ورزیدند

که اتخاذ چنین عملی در واقع یک عمل نفاق انگیزانه و اهانت آمیز به بخش عظیمی از شهروندان کشور و کابل است. آنان تاکید ورزیدند که نامگذاری جاده شهید مزاری و ملا فیض محمد کاتب هزاره در دوره ریاست جمهوری پیشین، به ریاست حامد کرزی به صورت رسمی و قانونی انجام شده و مکتوب آن نیز امضا و صادر گردیده است. بنابراین هیچ نهاد و کمیسیتی نمی تواند مصوبه نافذ شده را به طور سرخودانه و بر اساس اغراض آشکار و پنهان تغییر بدهد. اعتراض کنندگان به این تصمیم کمیسیون نام برده افزوده اند که چنین اقدامی اهانت آشکار و بی توجهی غیر قابل توجیه به ارزشهای ملی، به ویژه نسبت به شهید استاد عبدالعلی مزاری شهید راه عدالت اجتماعی و نظام مردم سالار و مروج شهیر و نویسنده توانای کشور ملا فیض محمد کاتب، دانسته می شود. آنان هشدار داده اند که سماعت بر این اقدام از سوی کمیسیون نامبرده یا شهرداری کابل احساسات مردم را شدیداً جریحه دار خواهد ساخت و در چنین شرایطی که کشور درگیر مسائل متعدد و آشوب های گوناگون است هرگز عواقب خوبی را در پی نخواهد داشت. البته قابل یاد آوری است

که نامگذاری جادهی ملا فیض محمد کاتب بیشتر از این نیز با آن که در مرحله نخست از سوی شهرداری کابل اقدام شده بود اما در هنگام برگزاری محفل نامگذاری جاده یاد شده در تصمیم شهرداری کابل تغییرات و تجدید نظری پیش آمد که در نهایت مشکلات جدی را به وجود آورده بود.

بحث یادشده در شرایطی مطرح گردیده و صفحات اجتماعی و مجازی را به خود اختصاص داده است و نیز اعتراض و نگرانی های جدی فعالان و رهبران سیاسی و اجتماعی و توده مردم را سبب گردیده است که همزمان با آن، موج جدیدی از نااهنی ها، سراسر کشور را فراگرفته و انتظارات مردم مبنی بر بهبودی اوضاع امنیتی روز بروز با ناامیدی و سرخوردهگی روبرو می گردد. با روی کار آمدن حکومت جدید مردم منتظر داشتند که شرایط اجتماعی و سیاسی و امنیتی نسبت به سال های گذشته بهبود بیابد؛ رونق اقتصادی و حکومت داری خوب اندک اندک در کشور ریشه بگیرد. اما با گذشت هرروز متأسفانه وضعیت وخیم تر شده رفته است. در شرایط کنونی امنیت نظامی و فیزیکی و نیز امنیت روانی و اجتماعی و اقتصادی زیر صفر قرار دارد. موج گسترده ای از مهاجرت در داخل و به خارج از کشور شروع گردیده است. روند اقتصادی کشور با گذشت هرروز کندتر گردیده و نزدیک به رکود مطلق است. بنا براین انتظار برده می شود که دولت مردان برای نجات کشور و مردم دست به ابتکار ارزشی و فرهنگی جامعه نیز ارتباط دارد. یعنی نام های که برای اماکن و سرک ها و کوچه ها بکار برده می شود در واقع نمادی از ارزش های فرهنگی و تاریخی و اعتقادی و ملی مردمان آن شهر و ناحیه را نیز مشخص می سازد. با در نظر داشت

هم چنین پیش از این داستان سعی بر تغییر نام جاده ملا فیض محمد کاتب هزاره نشان از آن دارد که کسانی می خواهند آب را بیش از این گل آلود سازند. آنان در پی بحران آفرینی و تنش آفرینی هستند. آنان هیچ انگیزه ای برای خدمت به جامعه و مردم ندارند. آنان نمی خواهند که شهروندان کشور و به ویژه شهروندان ساکن در کابل از آرامش روحی و روانی و اجتماعی برخوردار باشند. در غیر این صورت در مرحله نخست سرک های بسیاری در کابل وجود دارد که حتماً بخاطر حساسیت و مهم بودن در نقطه های حساس بدون نام می باشند؛ چرا شهرداری کابل برای آنان کدام فکری نمی کند؟ دوم این که چرا سعی دارد نام جاده شهید مزاری را تغییر دهد؟ جاده ای که ساکنین آن ناحیه بطور مطلق از دوستان و شریفانگان شهید مزاری اند، همین طور شهید مزاری یکی از چهره های شاخص

مستولیت دارد تا براساس معیارهای مشخص سرک ها و جاده ها و کوچه های هر شهری را نام گذاری نماید. نام داشتن اماکن و سرک ها و کوچه ها یکی از شاخصه های استندرد و تعریف شده زندگی شهری و شهر مدرن است. اما پرواضح است که نام گذاری ها فقط نام گذاری نیست بلکه بخشی از آن به مسایل ارزشی و فرهنگی جامعه نیز ارتباط دارد. یعنی نام های که برای اماکن و سرک ها و کوچه ها بکار برده می شود در واقع نمادی از ارزش های فرهنگی و تاریخی و اعتقادی و ملی مردمان آن شهر و ناحیه را نیز مشخص می سازد. با در نظر داشت این واقعیت معلوم نیست که چرا مسئولین و امنیت کشور در پی ایجاد و گسترش بحران هستند عناصری دیگر در درون نظام سیاسی و حکومت آگاهانه یا ناآگاهانه در پی تخریب زیرساخت های حکومت و دامن زدن به تنش ها و چالش های موجود

آب را گل نکنیم

عبدالله هروی

هم قرار دهند. در حالی که جاده ای که هم اکنون بنام شهید مزاری یاد می شود کاملاً منطقی و مطابق با معیارهای نام گذاری سرک ها و کوچه ها می باشد.

و مبارز راستین جامعه برای عدالت و آزادی و دموکراسی می باشد. او چنان خود را بخاطر مردم قربان نموده است. او بدست ننگین ترین گروه طلبان

هم چنین پیش از این داستان سعی بر تغییر نام جاده ملا فیض محمد کاتب هزاره نشان از آن دارد که کسانی می خواهند آب را بیش از این گل آلود سازند. آنان در پی بحران آفرینی و تنش آفرینی هستند. آنان هیچ انگیزه ای برای خدمت به جامعه و مردم ندارند. آنان نمی خواهند که شهروندان کشور و به ویژه شهروندان ساکن در کابل از آرامش روحی و روانی و اجتماعی برخوردار باشند. در غیر این صورت در مرحله نخست سرک های بسیاری در کابل وجود دارد که حتماً بخاطر حساسیت و مهم بودن در نقطه های حساس بدون نام می باشند؛ چرا شهرداری کابل برای آنان کدام فکری نمی کند؟ دوم این که چرا سعی دارد نام جاده شهید مزاری را تغییر دهد؟ جاده ای که ساکنین آن ناحیه بطور مطلق از دوستان و شریفانگان شهید مزاری اند، همین طور شهید مزاری یکی از چهره های شاخص

در اثر خیانت و نیرنگی که به کار بردند به شهادت رسید. بخشی از اعتبار نظام کنونی و شرایط سیاسی امروزه محصول و نتیجه مبارزات و فداکاری های شهیدانی چون شهید مزاری، شهید مسعود و شهیدربانی و شهید عبدالحق و ... است.

بنابراین امید می رود که گزارش های نشر شده جدی نبوده و فقط گزارشگر گمانه های اولیه مسئولین بوده باشد و نه تصمیم نهایی و آخرین آنان.

در غیر این صورت پیامدهای چنین اقدامی برای حکومت و مسئولین یاد شده بسیار گران خواهد بود. همانطور که گفته شد در شرایط کنونی که کشور کاملاً در کام بحران قرار گرفته است و فتنه و آشوب از هر سویی دهان گشوده است کشور و جامعه نیازمند آنست که تدابیر و راهکارها برای تامین ثبات و امنیت جامعه به کار گرفته شود نه این آب را بیش از این گل آلود سازیم.

جنگ عادلانه در فلسفه سیاسی سنت آگوستین

سید صادق حقیقت / قسمت چهارم

در اینجا قانون دیگر همان قانون طبیعی است. قانون طبیعی از طرف خداوند صادر می شود که عملی را تأیید یابد کند. در حالی که ارتباط عدالت و انسان از طریق عقل جمعی شکل می گیرد. بر این اساس آگوستین در تعریف جامعه می نویسد: به جمع موجودات عاقلی که بر اساس توافق مشترک درباره چیزهایی که جمع می بندند همکاری می کنند، اما توافق در مورد خوبی به جامعه بت پرست هم اطلاق می شود. کسب دانش از قانون طبیعی را آگوستین از طریق لطف الهی ممکن می داند در حالی که سیسرو آن را از طریق عقل انسان ممکن می داند. وی بیان می کند ما نباید براین باور باشیم که ماهیت ذهن عقلانی که به طور طبیعی در معرض واقعیت قرار دارد و آن را فهم می کند، این حقایق را همراه با

خداوند دریافت کند و در این راه بر تشر لطف الهی تأکید دارد.

۲-۴-قانون زمانی

برای درک قانون زمانی در اندیشه آگوستین باید به رابطه بین عدالت و قانون طبیعی و همچنین اجرای عدالت توجه کرد. وی از قوانین ایجاد شده توسط انسان نام می برد، که قانون زمانی بوده و متفاوت با قانون طبیعی است. قانون زمانی از نگاه او هنگامی شکل گرفت که انسان مرتکب اولین گناه شد. او در شرح این موضوع می نویسد:

((زمانی که خداوند ما را خلق کرد و طبیعت را بوجود آورد هیچ کس برده یا آزاد و یا انسان گناه کار نبود. این بندگی بندگی کیفری است، جزایی که توسط این قانون ..... دستورات مبیعت از نظم طبیعی و جلوگیری از اختلال آن منصوب

به قانون طبیعی وقف حکومت می کند، او یک فرد کامل است اما این بدان معناست نیست که قوانینی که برای شهروندان خود وضع می کند با قوانین طبیعی برابرند و شهروندان باید از آنها پیروی کنند و تفاوتی که بین زندگی حاکم و قانون اوست باعث می شود که قانون طبیعی ابدی و قانون انسانی زمانی شود. (Colish, ۱۹۸۵, p ۹۶) آگوستین نیز

با استناد به قانون طبیعی قوانین مادی را برای نجات انسانها از قانون طبیعی استخراج کند. (Augustine, ۲۰۱۰, p. 171) وی فضای بسیار اندکی برای قانون زمانی قرار می دهد و قوانین زمانی را فقط در صورتی که مبتنی بر قانون طبیعی باشد دارای اعتبار می داند. ابتدا قانون طبیعی بعد قوانین مادی (تیمپورال) تعیین کننده

قرار گیرد، که آیا بر اساس قانون طبیعی هست یا خیر؟ قانون زمانی آن هنگام می تواند یک قانون زمانی باشد که از قانون طبیعی مشتق شده باشد. وی در این باره نوشت:

((عدالت درونی واقعی قضاوت بر اساس سنت (عرف) نیست، منصفانه ترین قانون قانون خداوند متعال است. این قانون آداب و رسوم مناطق مختلف و زمان به زمان ها و مکان ها اقتباس شدند قانون همیشه و در همه تقاطع عالم یکی بیش نیست و از محلی به محل دیگر زمانی به زمان دیگر دستخوش دگرگونی نمی شود.)) (Augustine, ۱۹۹۶, III

شده) و اگر کاری در نقص این قانون انجام شد، برای محدود کردن ماست. قوانین جزایی دستوراتی است برای حفظ نظم طبیعی و جلوگیری از اختلال در آن و اگر کاری در تخلف این قوانین انجام شد و یا بوجود آمد توسط بندگی کیفری مهار می شود.)) (Augustine, ۲۰۱۰, p. XIX) قانون زمانی بر اساس قانون طبیعی و منعکس کننده آن است که هر دو مترادف هم هستند. سیسرو با استفاده از فضیلت قانون طبیعی را پایه و اساس قوانین خاص برای استفاده در یک زمان و مکان خاص دانست. از طرفی حاکم سیسرو حاکم ابدی الهی است که زندگی خود را با توجه

چگونگی اجرای عدالت است و ارائه چارچوب برای مشخص کردن خطاکاری مشترک المنافع در این قانون زمانی شکل می گیرد و اعلام اقدامات عادلانه یا غیر عادلانه بر اساس انطباق قانون زمانی با قانون طبیعی می باشد. قوانین مادی تنها تجویز مجازات برای خطاکاری است و یکی از راه های مجازات در برابر هر متجاوز (داخلی یا خارجی) جنگ عادلانه است که مورد استفاده قرار می گیرد. درک درست از قانون برای هر متجاوز (داخلی یا خارجی) جنگ عنصر سوم در نظر به جنگ عادلانه است. ادامه دارد

کارتون روز

- صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
- مدیر مسول: محمد رضا هویدا
- سرمدیر: حفیظ الله زکی
- کاریکاتورست: خالق علی زاده
- دبیران: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
- مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی
- آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهارم، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان
The Daily Afghanistan
روزنامه
Outlook
AFGHANISTAN
The Leading Independent Press

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود.
مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پستی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com